

עמרם אשל

אוניברסיטת תל-אביב

ציטוט מומלץ

אשל ע. 2010. פרופ' יואב ויזל ז"ל
1931–2010. אקולוגיה וסביבה
1(2).

פרופ' יואב ויזל ז"ל

פרופ' יואב ויזל ז"ל 1931–2010

2 במאי, 2010

[גיליון קיץ 2010 / כרך 1\(2\)](#)

[בקרה](#)

יואב ויזל, מחשובי החוקרים של האקולוגיה של צומח ארץ ישראל, הלך לעולמו באופן פתאומי בגיל 79. מותו קטע תנופה של פעילות אקדמית במחקר ובהדרכת סטודנטים, שנמשכה למרות פרישתו הרשמית לגמלאות לפני כעשר שנים.

את לימודיו עשה באוניברסיטה העברית. עבודת המוסמך שלו עסקה בתכונותיהם של עצי האשל (Tamarix) בחולות חלוצה, ובמהלכה פיתח את העניין הרב שלו בעצים מסוג זה ובצמחי המלחה בכלל, שבמחקרם עסק עד יומו האחרון. עבודת הדוקטורט שלו עסקה בתופעת האקוטיפיזציה בצומח הארץ, וזיהתה את השונות התוך מינית הנובעת מהתנאים המיוחדים שהצומח חשוף להם בבתי גידול שונים זה מזה.

יואב ויזל זיהה "חורים" בספרות המדעית ודאג "לסתום" אותם. ב-1972 פרסם בהוצאת Academic Press את

ספר היסוד Biology of Halophytes, שסיכם את מה שהיה ידוע באותה תקופה על צמחי המלחה. הספר פתח צוהר לקבוצת צמחים מיוחדת זו עבור מדענים וסטודנטים רבים בעולם כולו. ויזל פרסם מספר ספרים בעברית בנושאי אקולוגיה ובוטניקה. משלא נמצאה הוצאת ספרים שהייתה מוכנה להוציאם לאור, הוציא לאור בעצמו את פרקים באקולוגיה, שהיה הספר הראשון בעברית שעסק באקולוגיה. הספר שימש במשך שנים רבות כספר לימוד באוניברסיטאות, בסמינרים למורים ובבתי ספר תיכוניים. בהמשך הוציא לאור, יחד עם תלמידיו, את הספר הראשון בעברית על צומח ארץ ישראל, ששימש מאוחר יותר בסיס לעריכת כרך בשם זה באנציקלופדיה של החי והצומח בארץ ישראל בהוצאת משרד הביטחון. סדרת ספרוני הכיס למטייל בנושאי עצים, צמחי מים וצמחי המלחה היו גם הם חידוש ששירת רבים, אנשי מקצוע וחובבים כאחד.

בסוף שנות ה-1980 היה יואב ויזל היוזם והעורך הראשי של הספר Plant Roots: The Hidden Half שיצא לאור בהוצאה של ספרי מדע מניו-יורק. זהו ספר ייחודי שבזכות היקפו ועומקו רכש מקום של כבוד בספרייתו של כל חוקר שורשים בעולם. הספר זכה להצלחה רבה והודפס במהלך 11 שנים בשלוש מהדורות. בשבוע האחרון לחייו, לפי בקשתו של המוציא לאור האמריקאי, חתם יואב על חוזה לעריכת המהדורה הרביעית. בזמן העריכה ראיתי בהשתאות כיצד יואב מתקן את הלשון האנגלית לחוקרים בעלי שם עולמי מאנגליה ומארה"ב, שאנגלית היא שפת אימם. כולם קיבלו את הערותיו בהערכה ובתודה.

כשהגיעו אליו פניות בקשר להרעלות הנגרמות על-ידי צמחים כתב יואב ויזל יחד עם פרופ' ששון כהן את הספר צמחי רעל בישראל. יותר מ-30 שנה הספר משמש את אנשי הרפואה לאבחנה ולטיפול במקרים הרבים של הרעלות הנגרמות על-ידי צמחי בר או צמחי נוי.

יואב ויזל היה הראשון שזיהה בין צמחי הבר וצמחי הנוי הגדלים בארץ את הצמחים מחוללי התופעות האלרגיות. עד למחקריו בנושא זה, השתמשו אנשי הרפואה אך ורק במידע על צמחים אלרגניים מאירופה ומצפון-אמריקה. ויזל פיתח תחום מחקר של אלרגיות הנגרמות מאבקת פרחים, תחום שלא היה קיים כלל בארץ. במסגרת זו הקים את המעבדה לחקר אלרגניים באוויר, הנותנת מידע לציבור על פריחת צמחים אלרגניים בחודשי השנה השונים, שירות הניתן בכל מדינה מתוקנת על-ידי רשויות הבריאות הממשלתיות. את תחזית הפריחה של הצמחים האלרגניים בישראל ניתן לראות באתר [תחזית פריחה אלרגנית](#). בתחום זה פעל יואב ויזל נמרצות לחקיקת חוק שיאסור נטיעת צמחים גורמי אלרגיה בגינות הנוי בערים, כפי שקיים במדינות רבות בעולם. אך למרות מאמציו, השיטה הפוליטית בישראל העמידה מכשולים שאפילו הוא לא הצליח לגבור עליהם.

יואב ויזל היה מורה אהוב על תלמידיו וחבר פעיל בסגל האקדמי בתחומים שונים. אישיותו הכובשת והידע הרחב שלו הקנו לו מקום של כבוד בין מדענים בעולם, והוא היה מרצה מבוקש בכנסים מדעיים. פרסם כעשרה ספרים ויותר מ-300 מאמרים מדעיים.

איבדנו איש מדע דגול וחבר אהוב. יהי זכרו ברוך.